

העלייה הראשונה והעלייה השנייה

THE FIRST ALIYA and
THE SECOND ALIYA

697 ■ 12/2003 ■ כסלו התשס"ד

רשות הדואר
Israel Postal Authority
PHILATELIC SERVICE השרות הבולאי

העלייה השנייה היא שהניחה את היסודות לרבים מהמוסדות והגופים החברתיים והפוליטיים של היישוב היהודי: הקיבוץ, העיר העברית - תל-אביב, "השומר", המפלגות הראשונות, הסתדרויות פועלים, מוסדות בריאות וסיוע. באותה עת נוסד גם החינוך העל-יסודי העברי והונחו יסודות ראשונים לחינוך הגבוה.

אף בתחום האמנות, הספרות והתרבות הטביעו אנשי העלייה השנייה חותם עמוק, והיישוב היהודי הקטן בארץ-ישראל הפך למרכז היצירה העברית בעולם כולו. סופרים כמו יוסף חיים ברנר ו"ש" עגנון כתבו ויצרו כאן. השפה העברית חגגה את ניצחונה ב"מלחמת השפות". העלייה השנייה גם העמידה רבים ממנהיגי העתיד: שלושת ראשי הממשלה הראשונים (בן-גוריון, שרת ואשכול) וכן הנשיאים השני והשלישי (בן-צבי ושרת).

בין אנשי שתי העליות הראשונות שרר מתח לא מבוטל, וכל אחת מהן טענה לזכויות ראשונים. בדבר אחד אין ספק: שתי העליות - הראשונה והשנייה - עיצבו במידה רבה את היישוב היהודי החדש שנוצר בארץ-ישראל, זה שהקים בתש"ח-1948 את מדינת ישראל.

ד"ר מרדכי נאור

תיאור הבולים

בול העלייה הראשונה - משפחת ליבוביץ' הבייל"ית בגדרה, 1898; בית הפקידות בזכרון יעקב, שנבנה ב-1892, על-יד הברון רוטשילד לשימוש פקידיו, וכיום משמש את מוזיאון העלייה הראשונה. בול העלייה השנייה - תצלום סטודיו של עולים (אוסף המכון לחקר תנועת העבודה ע"ש פנחס לבון). שדרות רוטשילד בראשיתן (אוסף מוזיאון ארץ-ישראל, תל-אביב).

מעטפת היום הראשון

בית הכנסת בראשון לציון; חלוצי העלייה השנייה בצריף באום ג'וני (דגניה) (אוסף המכון לחקר תנועת העבודה ע"ש פנחס לבון).

העלייה הראשונה

התרמ"ב-התרס"ד, 1882-1903

בעקבות הפוגרומים ביהודי רוסיה בשנים 1881-1882 החלה שם הגירה יהודית גדולה, שרובה פנה לארצות הברית ומיעוטה לארץ-ישראל. באותה עת התגבר הרעיון הלאומי בקרב יהודי רוסיה ורומניה, והוקמו אגודות של "חובבי ציון" בערים רבות. אחת הידועות שבהן הייתה אגודת ביל"ו של צעירים וסטודנטים. משתי מדינות אלה התגברה העלייה החל מקיץ 1882. במקביל החלה לזרום עלייה מתימן.

הבאים ממזרח אירופה הניחו בשנים 1882-1884 את הייסוד למושבות העלייה הראשונה, שש במספר. פתח-תקווה, שהוקמה ב-1878 ונעזבה, שוקמה. לעזרת המושבות נחלץ הברון רוטשילד מצרפת, וספק אם הן היו מחזיקות מעמד ללא עזרתו.

לאחר הפסקה של כמה שנים הגיע ב-1890-1891 גל עלייה נוסף, והוקמו מספר מושבות חדשות. במקביל התיישבו עולים בערים, במיוחד ביפו ובירושלים. באי עלייה זו לא רק הניחו את הייסוד להתיישבות הציונית; הם גם הקימו את בתי הספר העבריים הראשונים וחידשו את השפה.

בתחילת המאה העשרים סיים הברון רוטשילד את מעורבותו הישירה במפעל ההתיישבות והעביר את הטיפול במושבות לחברת יק"א. זו הקימה תוך שנים אחדות גוש יישובי חדש בגליל התחתון.

בתקופת העלייה הראשונה עלו ארצה 25 אלף יהודים. רובם פנו ליישוב הישן, אך האלפים הבודדים שפנו למושבות ולערים, הם שהניחו את הייסוד ליישוב החדש.

העלייה השנייה

התרס"ד-התרע"ד, 1903-1914

בניגוד לבאי העלייה הראשונה, שפנו לחקלאות ולמושבות ושהיו מבוגרים יחסית ובעלי משפחות, משלהי 1903 ואילך גל מספרם של צעירים (וגם צעירות) רווקים בקרב העולים. עד 1914 עלו ארצה במסגרת מה שמכונה "העלייה השנייה" כ-35 אלף נפש.

מעצב הבולים: יגאל גבאי
STAMP DESIGNER: YIGAL GABAY

The First Aliya and The Second Aliya

The First Aliya 1882–1903

A large wave of Jewish emigration began following the pogroms in Russia during 1881-1882. The majority emigrated to the United States and only a few went to live in Eretz Yisrael. At the same time, the national concept was strengthened amongst Russian and Romanian Jews and "Hovevei Zion" groups were set up in many towns. One of the better known was the "Bilu" group of young people and students. From both of these countries aliya (emigration to Eretz Yisrael) increased after the summer of 1882. This was also the time of the beginning of aliya from Yemen.

Between 1882 and 1884, those who came from Eastern Europe laid the foundations for six First Aliya villages. Petach Tikva, which was established in 1878 and then abandoned, was rebuilt. Baron Rothschild from France aided the setting up of these villages and it is doubtful that they would have stood ground without his help.

After a break of a few years another wave of immigration came in 1890-1891 and they established more villages. The immigrants also went to live in the towns, in particular Jaffa and Jerusalem. Not only did they set up villages but also established the first Hebrew schools and renewed the Hebrew language.

At the beginning of the 20th century, Baron Rothschild ended his direct involvement in the support of new settlements and transferred the management and settlement development to the Jewish Colonization Association. Within a few years the JCA established a new block of settlements in the Lower Galilee. 25,000 Jews came to Eretz Yisrael during the time of the First Aliya. The majority went to live in existing towns but a few thousand settled the villages and laid the foundations for the New Settlements.

The Second Aliya 1903-1914

As opposed to the First Aliya immigrants that settled in agricultural villages and were mainly mature adults and families, the immigrants that came from 1903 onwards consisted more of young singles. 35,000 people were part of the Second Aliya until 1914. The Second Aliya laid the foundations for the institutions of social and political bodies of the Jewish Yishuv: the kibbutz; the Hebrew town - Tel Aviv; "Hashomer", the first political parties; Workers Union; and health and aid institutions. At this time, the first Hebrew high school was established and foundations were laid for the institutions of higher education.

Immigrants of the Second Aliya also deeply made their mark in the fields of art, literature and culture

and the small Jewish settlement of Eretz Yisrael became the Hebrew creative center for the whole world. Writers like Yosef Haim Brenner and the young S.Y. Agnon wrote and created here. The Hebrew Language celebrated its victory in the "language war".

Many future leaders of Israel came with the Second Aliya: the first three Prime Ministers (Ben Gurion, Sharett and Eshkol) and the second and third Presidents (Ben Zvi and Shazar).

Tension developed between those of the First and Second Aliyot since each side claimed first rights. There is no dispute however that both Aliyot, first and second, helped create the new Jewish Yishuv in Eretz Yisrael, which eventually established the State of Israel in 1948.

Dr. Mordecai Naor

Description of the Stamps.

The First Aliya Stamp shows a photograph of the Leibowitch Family of the Bilu Organization in Gadera, 1898. In the background is a photograph of the clerical house in Zikhron Ya'acov that was built in 1892 by Baron Rothschild for his clerks. Today the building is The First Aliya Museum.

The Second Aliya stamp shows a studio photograph of Second Aliya immigrants (By courtesy of the Lavon Institute of Labor Research). A photograph of the early Rothschild Avenue, Tel Aviv is in the background. (By courtesy of the Eretz Israel Museum, Tel Aviv)

The First Day Cover

The First Day Cover shows a photograph of the synagogue of the town Rishon Leziyyon and a famous photograph of the Second Aliya pioneers at Deganya. (By courtesy of the Lavon Institute of Labor Research).

Issue: December 2003

Designer: Yigal Gabay

Stamp Size: 30.8 mm x 30.8 mm

Plate no.: 534 (two phosphor bars)
535 (no phosphor bar)

Sheet of 15 stamps

Tabs: 5

Printers: Government Printers

Method of printing: Offset

השירות הפילטלטי - טל: 03-5123933
שדרות ירושלים 12, תל-אביב-יפו 68021

The Israel Philatelic Service - Tel: 972-3-5123933

12 Sderot Yerushalayim, 68021, Tel-Aviv-Yafo